

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000-105/316- /2009. P.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, egy budapesti lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel a Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 178/2009. (VI. 17.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasznak

h e l y t a d o k.

A határozat ellen a Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése alapján

A keresetlevelet jelen határozat közlésétől számított harminc napon belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani a Ket. 109. § (1) bekezdése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése alapján.

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos 2009. március 15-én gyalogosan közlekedett a Budapest V. kerület Deák tér irányából a Szabadság tér felé. A Szent István tér 15. szám előtt, a Bazilikánál a „64 Magyar Vármegye” rendezvénye miatt kialakított ún. beléptető pontnál szolgálatot teljesítő rendőr a panaszost igazoltatta és ruházat átvizsgálást hajtott végre. A panaszos az intézkedést tudomásul vette, annak alávetette magát. Ruházat átvizsgálás során panaszos zsebéből előkerült egy gázspray. Tekintettel arra, hogy a gázspray közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek minősül, szabálysértés elkövetése miatt a Budapest II. kerület Gyorskocsi utcai rendőrségi fogdába a panaszost előállították.

A rendőri intézkedés miatt 2009. március 21-én panasszal élt a Független Rendészeti Panasztestületnél (a továbbiakban: Panasztestület). Panaszában sérelmezte az alábbiakat:

- a lefoglalt gázspray a szabálysértési határozatban 36 gramm töltő tömegüként szerepel, ami a panaszos szerint 36 ml;
- előállítása során a fogdában meztelenre kellett vetkőznie.

A vele szemben indult szabálysértési eljárás során a panaszost a 01805/2166-3/2009. sz. határozatban 30 000 (harmincezer) forint pénzbírsággal sújtották.

II.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló iratok alapján tényállásszerűen az alábbiak állapíthatók meg.

Budapest Rendőrfőkapitánya a panasz tárgyát képező rendőri intézkedés idejére és helyére – Budapest teljes területére – 2009. március 14-én 00.00 órától 2009. március 16-án 08.00 óráig fokozott ellenőrzést rendelt el tekintettel arra, hogy több demonstráció megtartását jelentették be. Az intézkedést foganatosító rendőr fokozott ellenőrzésről szóló egyedi utasítás alapján teljesített szolgálatot – csapaterős tevékenységet – a helyszínen, a Budapest V. kerület Szent István tér 1. szám előtt kialakított, ún. beléptető kapunál.

A panaszos 18.05 órakor érkezett a beléptetési ponthoz. A rendőr közölte vele, hogy ruházat átvizsgálást fog végrehajtani, amit a panaszos tudomásul vett. A ruházat átvizsgálás során előkerült egy 36 gramm töltő tömegű, Pfeiffer Abwehr típusú gázspray, amit a helyszínen a panaszostól elvettek, majd a panaszost a Budapest II. kerületi Gyorskocsi utcai rendőrségi fogdára előállították. Az előállítás során az intézkedő rendőr bilincset használt. Megtörtént a panaszos meghallgatása, valamint a szabálysértési hatóság határozatot hozott a gázspray lefoglalásáról, továbbá a közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatos szabálysértés elkövetéséről. Az I. fokozatú eljáró BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság a szabálysértés elkövetése miatt a panaszost 30.000.- Ft pénzbírság megfizetésére büntette. A határozat ellen a panaszos kifogással élt. A határozatokat, valamint az előállítás időtartamáról szóló igazolást, és a gázsprayról az átvételi elismervényt a panaszosnak átadták. Az előállítás 18.10 órától 22.40 óráig tartott.

A 01110/507486/2009.id. sz. rendőri jelentés tanúsága szerint a rendőri intézkedés a Rtv. 29. § (1) bekezdése (igazoltatás)¹, és a 30. § (3) bekezdése (ruházat átvizsgálás)² alapján jogszerű és szakszerű volt. A panaszos előállításának indokaként a Rtv. 33. § (2) f) pontja harmadik fordulatában megfogalmazott körülmény szolgált³. A rendőri jelentés szerint a bilincselés a Rtv. 48. § b) és c) pontja⁴ alapján jogszerűen történt.

A Panasztestület állásfoglalásában a jogalap megítélése vonatkozásában arra az álláspontra jutott, hogy a Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja kellő jogalapot biztosított ugyan a rendőrségnek az előállításhoz, azonban – nem vitatva azt, hogy a gázsprayt jogszerűtlenül tartotta magánál a panaszos – az arányosság és a fokozatosság Rtv. szerinti követelményének az intézkedés nem felelt meg. A Panasztestület e körben kifejti, hogy a tárgyi bizonyítási eszköz, jelen esetben a gázspray, előállítás nélkül a hatóság birtokába került, az elvétel jogszerűségét a panaszos nem vitatta, és a dolog átadását nem tagadta meg. Ennek tükrében tehát nem volt az arányosság követelményének megfelelő az, hogy a panaszos személyi szabadságát az előállítással korlátozták.

Panaszában kifogásolta, hogy a gázspray mérete nem haladta meg azt a térfogatot (töltőtömeget), amit még jogszerűen magánál tarthatott volna. E kérdést a 175/2003. (X. 28.) Korm. Rendelet melléklete d) pontja szabályozza miszerint: közterületen, vagy nyilvános rendezvényeken a töltőtömege tekintet nélkül vonatkozik a tilalom (a jogszabályra a Panasztestületi állásfoglalás utal és ennek megfelelően nem állapított meg súlyos alapjogsérelmet a panaszosnak a gázspray térfogatát érintő részében). E tekintetben a panasz nem megalapozott. Jelenleg az illetékes helyi bíróságon folyamatban lévő szabálysértési eljárás során történhet meg a gázspray töltőtömege kapcsán a panaszos által benyújtott kifogás elbírálása. A rendőri intézkedés elleni panasszal kapcsolatos eljárás keretében, a hatályos jogszabályok alapján nincs lehetőség e kérdéskör megítélésére és elbírálására.

A Panasztestület a bilincselés tekintetében nem fogadta el az Rtv. 48. § b) és c) pontja szerinti hivatkozást, mivel a rendőri jelentés nem tartalmaz egyetlen olyan momentumot sem, amely e veszélyek fennállására utalt volna. Ugyanakkor azért sem fogadható el a bilincselés jogszerűsége, mivel a panaszos előállítása a fentiek alapján eleve jogszerűtlen volt.

¹ Rtv. 29. § (1) A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

² Rtv. 30. § (3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

³ Rtv. 33. § (2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

f) aki a szabálysértést az abba hagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

⁴ Rtv. 48. § A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

b) támadásának megakadályozására,

c) szökésének megakadályozására.

A Rtv. 31. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben⁵, valamint a 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról 51. §-ának (3) bekezdésében⁶ foglalt egyértelmű rendelkezések szerint a jelen ügyben kizárólag a személyi szabadságában korlátozott személy ruházatának átvizsgálására lett volna lehetőség, motozásra nem.

A Panasztestület szerint – az időközben lefolytatott rendőrségi vizsgálat megállapításaival összhangban – ez utóbbi intézkedés egyértelműen indokolatlan volt. A Panasztestület az állásfoglalásban kitér arra, hogy „*az előállított személyek helyzetére – jogaira, kötelezettségeire – nem vonatkozik részletes szabályozás*”, valamint a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet, illetve a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet sem fogalmaz egyértelműen az előállítottakra vonatkozóan. A Panasztestület a probléma megoldása érdekében „*jelezni fogja aggályait az Igazságügyi és Rendészeti Miniszternek*”.

A Panasztestület az előállítás vonatkozásában a személyi szabadsághoz való jog súlyos sérelmét, továbbá mind a bilincselés, mind pedig a fogdában jogalap nélkül végrehajtott motozás vonatkozásában az emberi méltósághoz fűződő jog súlyos sérelmét állapította meg.

Mindezek alapján – a Panasztestület alapjog súlyos sérelmét megállapító állásfoglalásával egyetértve – a panaszt a bilincselés jogszerűsége, továbbá a fogdán történő bánásmód tekintetében megalapozottnak tartom.

III.

A Panasztestület alapjog súlyos sérelmét megállapító egyes állásfoglalásaival egyetértve megállapítottam, hogy a bilincselés indokolatlan volt, továbbá a jogsértő volt az, hogy a panaszt meztelenre vetkőztették, és testét megfigyelve vizsgálták át. Ugyanakkor álláspontom szerint az előállításnak megfelelő jogalapot biztosított a Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja második fordulata⁷. A szabálysértési eljárás azonnali lefolytatásának feltételei fennálltak, ami meg is történt. Megjegyezni kívánom ezzel kapcsolatban, hogy a panaszos az előállítás jogalapja tekintetében nem nyújtott be panaszt.

Az előállításról szóló rendőri jelentés a jogszabályi hivatkozás tekintetében tévesen a Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont harmadik fordulata jelölte meg. A jogszabályi hivatkozás téves volta azonban nem releváns az alapintézkedés – az előállítás – jogszerűségének megítélésében.

⁵ Rtv. 31. § (1) Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

(2) A ruházat átvizsgálását - halaszthatatlan eset kivételével - az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szemérem sértő módon.

⁶ Szolgálati Szabályzat 51. § (3) Az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.

⁷ 33. § (2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

„Budapest Rendőrfőkapitánya a médiában megjelent információk alapján azonnali hatállyal belső vizsgálatot rendelt el annak tisztázása érdekében, hogy a 2009. március 15-én a Kossuth térről előállított két férfi rendőrségi fogdába történő befogadásának körülményei megfeleltek-e a jogszabályi előírásoknak.”⁸

A panaszolt intézkedéseknek abban az esetben lett volna helye – nem csak hatóság, hanem az előállított személy érdekében is (elsősorban azért, hogy önmagában, vagy a vele egy helyiségben elhelyezett személyekben ne tudjon kárt tenni) –, ha a panaszost őrizetbe vették volna. Jelen esetben azonban előállított személyről van szó: „a vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a befogadásra vonatkozó jogszabályt tévesen alkalmazták a rendőrök.”

A belső vizsgálat során megállapított hibás intézkedések miatt fegyelmi felelősségre vonásokra került sor, a befogadás szakszerűségéért felelős osztályvezető, a befogadást végrehajtó fogdaőr és a szabálysértési eljárást lefolytató két előadóval szemben. A jövőben hasonló esetek elkerülése érdekében a BRFK Központi Fogdájára vonatkozó belső norma átdolgozása folyamatban van.

A panaszos részére kiállított 01140/505676/2009.id. számú igazoláson az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának, valamint a Magyar Helsinki Bizottságnak az elérhetőségei helytelenül vannak feltüntetve, továbbá azon nem szerepel a Panasztestülethez fordulás lehetősége. Az előállítás tartamáról kiállított igazolás-formanyomtatvány jogorvoslati lehetőségekről szóló tájékoztató részének pontosítására, illetve a Panasztestülethez fordulás jogáról szóló, megfelelően széles körű tájékoztatás érdekében a BRFK vezetője megtette a szükséges intézkedéseket.

Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (1) bekezdése, 30. § (1) bekezdése, 31. § (1) bekezdése 33. § (2) bekezdése, 48. § b) és c) pontja, a 92. § (1) bekezdése, a 93/A. § (7) és (9) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 51. § (3) bekezdése;

Budapest, 2009. július ,, ,,,

Dr. Bencze József r. altábornagy

⁸ A BRFK Közleménye, http://www.police.hu/friss/BRF-20090318_90.html